

BESZÁMOLÓ

a Szerzői Jogi Szakértő Testület 2001. évi működéséről

I. A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezeti és működési rendje; elnökségi ülések; az Ügyrend módosítása

1. A Szerzői Jogi Szakértő Testületet (a továbbiakban: a Testület) az 1999. szeptember 1.-ig hatályban volt régi szerzői jogi törvény (az 1969. évi III. törvény; a továbbiakban: a régi Szjt.) hozta létre. Feladatait, szervezeti és működési rendjét az említett napon hatályba lépett új szerzői jogi törvény (az 1999. évi LXXVI. törvény; a továbbiakban: az Szjt.) részben újrászabályozta (ld. a 101.-105. §-okat).

Az Szjt 101. §-ának (1) bekezdése szerint a Testület a Magyar Szabadalmi Hivatal mellett működik. A testület tagjait az igazságügy-miniszter a nemzeti kulturális örökség miniszterével egyetértésben ötéves időtartamra nevezi ki. A legfeljebb kétszáz fős Testületnek, illetve a Testület tizenöt tagú elnökségének és elnökének a kinevezésére vonatkozóan a Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI.3.) Korm. sz. rendelet (a továbbiakban: a Korm. r.) 2. és 3. §-a tartalmaz további rendelkezéseket.

E rendelkezésekkel összhangban, Dr. Dávid Ibolya igazságügy-miniszter asszony 2000. május 11.-én kinevezte a Testület 192 tagját, ezen belül annak tizenöt tagú elnökségét és - alulírott id. Dr. Ficsor Mihály személyében - annak elnökét.

2. Indokolt emlékeztetnünk a következőkre is:

Az elnökség 2000. június 13.-án tartotta alakuló ülését. Ezen az ülésen az elnökség (i) tiszteletbeli elnöki címet adományozott Dr. Bogsch Attilának, a Testület korábbi elnökének; (ii) a Testület elnöke a Korm. r. 4. §-a alapján felkérte Dr. Pálos Györgyöt, az elnökség tagját, az elnökhelyettesi feladatok ellátására; (iii) a Magyar Szabadalmi Hivatal (a továbbiakban: az MSzH) jelen levő elnöke pedig bejelentette, hogy a Testület titkári teendőinek ellátásával, a Testület elnökével egyetértésben, Dr. Cserba Veronikát, illetve Dr. Munkácsi Pétert (mindketten az MSzH munkatársai) bízta meg. Még 2000 folyamán, később -- ugyanilyen rendben -- Dr. Kiss Zoltánt, az MSzH szerzői jogi és jogharmonizációs osztályának vezetőjét bízta meg az MSzH elnöke a Testület titkári teendőinek ellátásával, míg Dr. Cserba Veronika és Dr. Munkácsi Péter a Testület titkár-helyetteseiként dolgoztak tovább.

Az elnökség a 2000. augusztus 29.-i ülésén megállapította a Testület Ügyrendjét, amelyet az MSzH jelen levő elnöke a Korm. r. 5. §-ának (1) bekezdése szerint jóváhagyott. Ugyanezen az ülésen elfogadta az elnökség az Szjt. 103. §-a alapján a Testületen belül működő (és az Szjt. 102. §-ában említett ügyekben eljáró) Egyeztető Testület eljárási szabályzatát is. (Az eljárási szabályzatot Dr. Dávid Ibolya igazságügy-miniszter asszony, az Szjt 105. §-ában írt vélemények beszerzése után, 2001. január 17.-én hagyta jóvá.)

4. Így tehát 2001 volt a Testület fentiek szerinti kinevezése és megalakulása óta az első teljes év. Ennek folyamán, a Testület a fentiekben említett rendelkezéseknek megfelelően és személyi összetételben működött. Az elnökség, amelynek ülését a Korm. r. és az Ügyrend szerint évenként legalább egy alkalommal kell összehívni, három alkalommal tartott ülést (január 9.-én, március 21.-én és augusztus 23.-án).

5. Az elnökség 2001. január 9.-i ülésen módosította az Ügyrendet, és a módosítást az MSZH elnöke, a Korm. r. 5. §-a (1) bekezdésének megfelelően, jóváhagyta.

Az Ügyrend módosításának az előzményei és körülményei a következők voltak:

Amíg a Testület a Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület mellett működött, a Testület elnöke rendszeres havi tiszteletdíjat kapott. A Korm. sz. rendelet 4. §-ának (1) bekezdése szerint is, "[a]z elnök tiszteletdíjban részesül, amelynek összegét az elnökség javaslatára az MSZH elnöke állapítja meg." Az elnökség a 2000-ben tartott ülésein nem tudott megállapodni abban, hogy milyen tiszteletdíjban részesüljön az elnök (vajon havi tiszteletdíjban, a szakértői véleményekért járó tiszteletdíjak meghatározott százalékában vagy évenként utólag megállapítandó egy összegben). Erre figyelemmel, az elnökség akkor úgy döntött, hogy minden szakvéleményért befolyó díjból 30 %-ot félretesz, és az így keletkező összeget nagyobb részben az elnök tiszteletdíjának a rendezésére, kisebb részben pedig előre nem látható működési költségek fedezésére használja fel (az összeg egy részének a működési költségekhez való hozzájárulás céljára való felhasználása azonban szükségtelemmé vált, miután a MSZH vállalta, hogy, a Korm. r. 5. §-ának (2) bekezdésével összhangban, a Testület működésének minden költségét fedezi). Ez az összeg 2001 végén a már befolyt díjakból 711.000 Ft-ot, a még be nem folyt de esedékessé vált díjakból 490.575 Ft-ot, összesen tehát 1.201.575 Ft-ot tett ki.

6. A Testület alulírott elnöke, az elnökség 2001. január 9.-i ülésén hármas javaslatot terjesztett elő:

az elnökség tekintszen el részére (az elnök részére) bármilyen tiszteletdíj megállapításától és kifizetésétől;

a továbbiakban a befolyó tiszteletdíjakból ne legyen levonás és azok teljes egészében az eljáró tanácsok tagjai között kerüljenek kiosztásra; a 2000-ben az elnök tiszteletdíja és a működési költségekhez való esetleges hozzájárulás céljára félretett - de a fent említett okokból fel nem használt -- 1.201.575 Ft-ot egy semleges és független szerzői jogi szakmai fórum létrehozatalára használja fel a Testület.

7. Az elnökség elfogadta mindhárom javaslatot és a fenti 6/b pontban foglaltaknak megfelelően, módosította az Ügyrendet. A módosítás után, az Ügyrend 43. pontja a következőket tartalmazza (a szövegben az "R" a Korm. r.-t jelenti):

"43. A R. 7. §-ának (2) bekezdése és a K. melléklete szerint felszámítható alapidíjból a tanács tagjainak járó tiszteletdíj mértéke a következő:

(a) háromtagú tanács esetén, a 120.000 Ft-os alapidíjból

- az eljáró tanács elnökének a tiszteletdíja az alapidíj 35 %-a, azaz 42.000 Ft.;

- az előadó tanács tag tiszteletdíja az alapidíj 35 %-a, azaz 42.000 Ft;

- a szavazó tanács tag tiszteletdíja az alapidíj 30 %-a, azaz 36.000 Ft;

(b) öttagú tanács esetén, a 190.000 Ft-os alapidíjból

- az eljáró tanács elnökének a tiszteletdíja az alapidíj 26 %-a, azaz 49.400 Ft;

- az előadó tanács tag tiszteletdíja az alapidíj 26 %-a, azaz 49.400 Ft;

- a szavazó tanács tagok tiszteletdíja (tagonként) az alapidíj 16 %-a, azaz 30.400 Ft."

8. Ami a 6/c pontban foglaltakat illeti, a Magyar Szerzői Jogi Fórum Egyesület 2001. március 21.-én megalakult és azt a Fővárosi Bíróság 2001. április 12.-én nyilvántartásba vette. A fent említett 1.201.575 Ft. az Egyesület első költségvetésének az alapjául szolgált.

II. Megkeresések, illetve megbízások és az azok alapján született szakértői vélemények

9. Az Szjt. 101. §-ának (1) és (3) bekezdése, illetve a Korm. r. 1. §-a alapján, a Testület szerzői jogi jogvitás ügyekben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok megkeresésére, illetve a felhasználói jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben peren kívüli megbízás alapján jár el.

2001-ben a beérkezett ügyek száma 39 volt, Összesen 28 ügyben született szakvélemény. A többi esetben vagy áthúzódott az ügy intézése 2002-re vagy visszavonták a keresetet vagy pedig a testület küldte vissza a megkeresést eljárási okokból.

10. A tárgyalta ügyek megkeresők, illetve megbízók szerinti alakulását elemezve elmondható, hogy -- a tavalyi helyzethez hasonlóan -- továbbra is a bírósági megkeresések aránya a legnagyobb. 2001-ben ez az arány már közel a megkeresések felét tette ki (48%). Nőtt a peren kívüli, magánjellegű megbízások száma (de ezeknek az esetében fordult többször elő, hogy a megkeresés visszavonása vagy a szakértő díj be nem fizetése következtében végül nem került sor a szakvélemény elkészítésére).

<i>Megkeresők, megbízók:</i>	<i>Ügyek száma:</i>
Bíróságok:	19
Rendőrhatóságok:	9
Egyéb állami szervek:	6
Szakmai szervezetek:	3
Magánszemélyek:	2
Megkeresések és megbízások összesen:	39

11. A megkeresések szakterületek szerinti megoszlása a 2000. évi adatokhoz képest gyökeresen megváltozott. Míg 2000-ban a beérkezett megkeresések elsősorban adathordozókra, valamint a kiadói területre vonatkoztak, 2001-ben az építészeti műveket érintő megkeresések száma volt a legnagyobb. Ezeket a. zeneművekkel kapcsolatos megkeresések követték, amelyek a 2000. évhez képest megkétszereződtek.

<i>Szakterület:</i>	<i>Ügyek száma:</i>
Építészet:	7
Zeneművek:	6
Könyvkiadás:	5
Grafika:	5
Szoftver:	4
Iparművészet:	3
Adathordozók (CD, CD-ROM):	3
Kábeltelevízió:	2
Filmművészet:	1
Egyéb:	3
Összesen:	39

12. A megkeresések és megbízások teljes listáját az 1. számú melléklet tartalmazza (ebben a 2001-es adatok mellett, az 2000-ből áthúzódó ügyek adatai is szerepelnek).

13. A fontosabb szakértői véleményeknek az MSZH hivatalos közlönyében való közzétevése 2001. februárjában megkezdődött és azóta rendszeresen folyik. A 2001-ben befejezett ügyek közül a következőket indokolt kiemelni (miután ezek általánosabb jellegű kérdéseket érintettek):

az Olajterv Fővállalkozó és Tervező Rt. megkeresése az új Szjt azon szabályainak az értelmezése végett, amelyek - a régi Szjt-nek "a szocialista szerzői jogi elméleten" alapuló dogmatikus szemléletével szakítva -- új megközelítésben szabályozzák a személyhez fűződő jogok védelmét és e jogoknak a vagyoni jogokhoz való viszonyát (SzJSzT 02/01);

a Pénzjegynyomda megkeresése a bankjegyeken esetleg fennálló szerzői jog tisztázása végett (SzJSzT 09/01);

a Fővárosi Bíróság megkeresése annak tisztázása végett, hogy milyen szerzői jogi megítélés alá esik a zeneműveknek az u.n. "remix" eljárással való megváltoztatása (SzJSzT 20/01);

a Magyar Mérnöki Kamara megkeresése a műszaki szakértői vélemények szerzői jogi megítélése végett (SzJSzT 27/01).

A fent említett szakértői vélemények legfontosabb részeit a 2. számú mellékletben reprodukáltuk.

III. A Szakértő Testület hozzájárulása a szerzői jogi törvényelőkészítő tevékenységhez

14. A Testület eljárása során jelentős tapasztalat halmozódik fel a szerzői jogi szabályok alkalmazása tekintetében felmerülő esetleges gondokról. E tapasztalatot szívesen bocsátja a Testület az illetékes kormányzati és törvényhozási testületek rendelkezésére. A Testület arra tekintettel is alkalmasnak látszik a törvényelőkészítő munkához való hozzájárulásra, hogy nem egy-egy érdekcsoportot képvisel (mint például a különböző közös jogkezelő szervezetek, vagy az egyes felhasználói csoportok szervezetei vagy az azok által létrehozott szakmai fórumok), hanem, éppen azért mert e csoportok képviselői együttesen vannak jelen benne (számos független szakértő mellett), fokozottan alkalmas kiegyensúlyozott és objektív állásfoglalásra.

15. Megtiszteltetésnek vettük, hogy mind a kormányzati szinten a szerzői jogi politikáért (is) felelős MSzH, mind pedig a törvényelőkészítést összehangoló Igazságügyi Minisztérium véleményadásra kérte fel a Testületet abban a két kérdésben, amely 2001-ben az Szjt. módosításához vezetett. Nevezetesen, előbb a szabványok szerzői jogi oltalmának, majd pedig az adatbázisok sui generis védelmének a kérdésében. Az pedig külön örömeinkre szolgál, hogy mindkét kérdésben, némely eltérő véleményekkel szemben, a nemzetközi és európai normákkal összhangban álló olyan szabályozás született, amely a Testület részéről adott vélemények is javasoltak.

A Testület továbbra is szívesen áll az illetékes kormányzati szervek rendelkezésére ebben a tekintetben.

IV. IV. A Szakértő Testület közreműködése a szerzői jogi kultúra előmozdításában

16. A Testület elnöksége 2001. január 9.-i üléséről született jegyzőkönyv a következőket tartalmazza arról, hogy az elnökség milyen gondokra tekintettel találta szükségesnek a Magyar Szerzői Jogi Fórum Egyesület létrehozását és az ehhez szükséges anyagi támogatást: "A új Testület kinevezése óta több olyan tapasztalat merült fel, amely mindennek a szükségére utal. Nevezetesen:

- (i) a Testület tagjai nem ismerik eléggé egymást és a Testület munkáját;
- (ii) a Testület tagjainak a szerzői jogról, különösen pedig annak újabb hazai, európai és nemzetközi fejleményeiről való tájékozottsága erősen egyenetlen;
- (iii) hiányzik egyrészt a Testület, másrészt pedig a szerzői joggal foglalkozó vagy abban érdekelt -- de a Testület tagjai között nem szereplő -- jogászok és más szakemberek között egy olyan érintkezési felület, amely szükséges lenne egymás kölcsönös tájékoztatására;
- (iv) vannak ugyan Magyarországon jelentős szerzői jogi műhelyek, ezek azonban jobbra valamely meghatározott jogtulajdonosi vagy felhasználói érdekek képviseléséhez és

érvényesítéséhez kapcsolónak; nagy szükség lenne tehát egy semleges, de a szerzői joggal mégis intenzíven foglalkozó, szakmai-társadalmi fórumra."

17. Ugyan a Magyar Szerzői Jogi Egyesület megalakulásával létrejött egy ilyen semleges szakmai szervezet, a Testület azonban továbbra is szükségesnek érezte és érzi, hogy a szerzői jogi kultúra előmozdításában maga is közreműködjék. Ennek a jegyében történt az, hogy a Testület az MSZH-val és a Magyar Szerzői Jogi Fórum Egyesülettel együtt szervezte meg 2001. november 15.-én azt a konferenciát, amelyen Dr. Jörg Reinbothe -- az Európai Bizottság első számú szerzői jogi szakértője és diplomatája és a Bizottság szerzői jogi és szomszédos-jogi részlegeinek a vezetője -- tartott előadást "A szerzői jog perspektívái Európában" címmel. A rendezvény mind a résztvevők számát, mid pedig az érdeklődés szintjét tekintve rendkívül sikeres volt, és Reinbothe úrra is mély és pozitív benyomást tett. Előadását később írásban is rendelkezésünkre bocsátotta. Annak magyar fordítását az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle (az MSZH hivatalos lapjának a szakmai melléklete) 2002. február számában közölte.

A Testület a jövőben is részt kíván venni az ilyen rangos szakmai konferenciák rendezésében

id. Dr. Ficsor Mihály
a Testület elnöke

Mellékletek:

- 1) Az 2000-ről maradt és a 2001-ben érkezett ügyet listája
- 2) A beszámoló 13. pontjában említett, általánosabb kérdésekben adott szakvélemények fontosabb részletei

* * *

A Beszámolót a Testület 2002. március 28-ai elnökségi ülése megtárgyalta és egyhangú határozattal elfogadta.

* * *

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 5. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján a Beszámolóval egyetértek.

Budapest, 2002. április „ „.

Dr. Bendzsel Miklós
a Magyar Szabadalmi Hivatal
elnöke